

Dosarul nr. 2ra-1018/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani – O. Parfene,
Instanța de apel: CA Chișinău – E. Palanciuc, A. Malîi. V. Clima

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției,
Procuratura Generală și Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Teodor
Constantin împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura
Generală cu privire repararea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite ale
organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată și încasarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 13 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a respins apelul declarat de către Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion
Arhiliuc, s-au admis apelurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul
Justiției, s-a modificat hotărârea din data de 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Buiucani,

constată:

La 23 mai 2018 Teodor Constantin a depus cerere de chemare în judecată,
concretizată ulterior, împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu
Procuratura Generală, prin care a solicitat repararea prejudiciului moral cauzat prin
acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor
judecătorești în mărime de 200 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată suportate
în cadrul examinării cauzei penale pentru asistenta juridică în mărime de 20 000 lei și
în cadrul examinării cauzei civile în mărime de 2 500 lei. (f.d. 3-10,73

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a invocat că prin sentința
Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2015 a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute
de art. 190 alin. (5) Cod penal pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Sentința dată a fost contestată de către procurorul Vladislav Boșcanean, avocatul
Valeriu Temirov în numele părților vătămate Igor Doba și Vladimir Buga și avocatul
Igor Vornicescu în numele părții vătămate Ion Bucuci, iar prin decizia Curții de Apel

Chișinău din 10 noiembrie 2015 au fost admise apelurile declarate, casată sentința primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Teodor Constantin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor materiale pe un termen de 4 ani. Au fost admise acțiunile civile înaintate de părțile vătămate și civile Igor Doba, Vladimir Buga și Ion Bucuci și s-a dispus încasarea de la Teodor Constantin în contul părții vătămate și civile Igor Doba, dauna materială în sumă de 91 850 lei, dauna morală în sumă de 10 000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2 300 lei; în contul părții vătămate și civile Vladimir Buga, dauna materială în sumă de 40 000 lei, dauna morală în sumă de 10 000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2 300 lei; în contul părții vătămate și civile Ion Bucuci, dauna materială în sumă de 42 770 lei, dauna morală în sumă de 10 000 lei și cheltuielile judiciare în sumă de 2 300 lei.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24 mai 2016 s-au admis recursurile ordinare declarate de către inculpatul Teodor Constantin și de avocații acestuia Petru Bobu și Ion Arhiliuc, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2015 și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017 au fost admise apelurile declarate de procuror, de avocatul Valeriu Temirov în interesele părților vătămate Igor Doaba, Vladimir Buga și de avocatul Igor Vomicescu în interesele părții vătămate Ion Bucuci, cu casarea integrală a sentinței primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului prevăzut de prima instanță, prin care Teodor Constantin a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 8 ani 6 luni, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor materiale pe termen de 4 ani. Au fost admise parțial acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate Igor Doba, Vladimir Buga și Ion Bucuci privind încasarea de la Teodor Constantin a prejudiciului material și moral și s-a încasat de la Teodor Constantin, în beneficiul lui Igor Doba suma de 91 850 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 1 300 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest pretențiile civile au fost respinse ca fiind nefondate; în beneficiul lui Vladimir Buga suma de 40 000 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 1 300 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest pretențiile civile au fost respinse ca fiind nefondate; în beneficiul lui Ion Bucuci suma de 42 770 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 5 300 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în rest pretențiile civile au fost respinse ca fiind nefondate.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 02 februarie 2018, s-au admis recursurile ordinare declarate de avocatul Ion Arhiliuc în numele inculpatului Teodor Constantin și de inculpat, s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2017 și s-a menținut sentința Judecătoriei Criuleni din 30 iulie 2015, de achitare a lui Teodor Constantin de învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.

(5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Concomitent s-a dispus că Teodor Constantin urmează a fi eliberat imediat din penitenciar, dacă nu execută pedeapsa cu închisoare sau nu are stabilită măsură preventivă în privința sa, în baza altor hotărâri judecătorești.

Teodor Constantin a indicat că în urma acțiunilor organului de urmărire penală și a instanței de apel a fost tras ilegal la răspundere penală pentru o infracțiune deosebit de gravă pe care nu a săvârșit-o, a fost condamnat ilegal și definitiv de instanța de apel la pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 8 ani 6 luni, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea bunurilor materiale pe termen de 4 ani.

La 02 septembrie 2017 a fost arestat și a ispășit pedeapsa până la 02 februarie 2018 (în total 153 zile) în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău și în Penitenciarul nr.15 or. Cricova în condiții inumane și degradante, recunoscute de CtEDO în mai multe hotărâri pronunțate împotriva Republicii Moldova, fiind frustrat puternic, a avut emoții negative și suferințe psihice puternice în regimul de închisoare cu condiții degradante și inumane, a suportat cheltuieli pentru asistență juridică, contestând acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ale instanței de apel.

De asemenea a mai indicat că a fost discreditat în fața familiei (soția și trei copii), rudelor, vecinilor, la lucru și în societate, pierderea onoarei prin defăimare și pierderea speranței în viață.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din data de 12 octombrie 2018, s-a admis pațial cererea de chemare în judecată înaintată de Teodor Constantin, s-a dispus încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Teodor Constantin suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 2 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată. (f.d. 90, 97-105)

Pentru a ajunge la această concluzie instanța de fond a reținut că Teodor Constantin a fost atras ilegal la răspundere penală, iar prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 are dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, însă suma solicitată de către reclamant este considerată de instanța de fond excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile ale prejudiciului moral, fiind dispusă spre încasare suma de 100 000 lei ca fiind echitabilă.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 13 februarie 2019 a respins apelul declarat de către Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, a admis apelurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției, a modificat hotărârea din data de 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în partea valorii prejudiciului moral adjudecat, prin micșorarea sumei de la 100 000 lei la suma de 50 000 lei, în rest hotărârea a fost menținută. (f.d.173, 174-186)

Instanța de apel a concluzionat că suma adjudecată de instanța de fond cu titlu de prejudiciu moral este exagerată în raport cu suferințele suportate de către Teodor Constantin în perioada examinării cauzei penale intentate în privința sa, ori la aprecierea cuantumului prejudiciului moral urmează a fi luate în considerație gravitatea învinuirii

înaintate reclamantului, durata în care dosarul penal a fost soluționat, perioada detenției, cât și caracterul, gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată.

Astfel, suma de 50 000 lei este considerată de instanța de apel ca fiind echitabilă și proporțională răspunderii statului în raport cu achitarea și suferințele psihice suportate de către Teodor Constantin.

Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 01 aprilie 2019 a declarat recurs Ministerul Justiției, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. (f.d. 187-191)

În motivarea recursului Ministerul Justiției a indicat că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului moral, ori răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare condiții speciale și anume existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune ale organelor de drept atrage răspunderea statului, ori efectuarea măsurilor operative de investigație este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea.

La 07 mai 2019 Procuratura Generală a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel din data de 13 februarie 2019, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care compensarea prejudiciului moral să fie încadrată în limitele rezonabile.(f.d. 197-200)

În motivarea recursului Procuratura Generală a indicat că la emiterea hotărârilor contestate au fost aplicate eronat normele de drept material și s-a dispus nejustificat repararea prejudiciului moral. Instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că urmărirea penală a fost efectuată în limitele prevederilor legislației procesuale și materiale, iar pe parcursul urmăririi penale și judecării cauzei penale Teodor Constantin nu a prezentat careva reclamații aferente acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală și a procuraturii manifestate prin presiune psihologică sau fizică asupra sa.

Prin urmare, în prezenta speță nu sunt întrunite condițiile pentru a antrena răspunderea statului, ori prin acțiunile sale organul de urmărire penală a acționat în conformitate cu prevederile legislației procesual penală, fără a admite încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi atrasă la răspundere și nu poate fi judecată.

Teodor Constantin nu a prezentat careva probe care să ateste cauzarea frustrărilor, stresului și a neliniștii, pogrăbării onoarei, demnității și reputației sale încât să constituie temei de despăgubire din partea statului.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la data de 13 mai 2019 Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, modificarea hotărârii primei instanțe în partea în care a fost admisă parțial cererea de chemare în

judecată și a admite integral cererea de chemare în judecată. (f.d. 206-216)

În motivarea recursului Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, a indicat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe se întemeiază pe aprecierea declarativă a circumstanțelor cauzei, fără a fi stabilite circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, fiind încălcate normele de drept material și procedural.

La stabilirea mărimii compensației pentru repararea prejudiciului moral instanțele de judecată erau obligate să țină cont de gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuit, în speță fiind deosebit de gravă, de durata excesivă a urmăririi penale și a examinării cauzei în instanțele de judecată, în speță 5 ani, de faptul adoptării de către instanța de apel a două decizii de condamnare, care în final au fost casate prin deciziile instanței de recurs, durata aflării în detenție 153 de zile, precum și faptul că prin aceste ilegalități i-au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale.

Astfel, în opinia acestuia prejudiciul moral suferit este estimat la suma de 200 000 lei, sumă care poate fi considerată o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

La 20 mai 2019 Procuratura Generală a depus referință la recursul înaintat de către Ministerul Justiției, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs. (f.d. 219-220)

Procuratura Generală la 23 mai 2019 a depus referință la cererea de recurs înaintată de către Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil. (f.d. 222-223)

În conformitate cu art. 434, alin. (1) al Codului de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la data de 13 februarie 2019, a publicat-o pe portalul instanțelor de judecată la data de 19 martie 2019, a expediat-o participanților la proces la data de 13 martie 2019. (f.d.182)

Recursurile declarate de către Ministerul Justiției la 01 aprilie 2019, de către Procuratura Generală la data de 07 mai 2019 și de către Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, la data de 13 mai 2019, sunt depuse în termen.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile declarate de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, sunt inadmisibile din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recursuri, completul Colegiului atestă că recurenții indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre

probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recursuri nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) al Codului de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) al Codului de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanțele de judecată, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă recurenții și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Din considerentele menționate instanța de recurs ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile, declarate de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și Teodor Constantin, reprezentat de avocatul Ion Arhiliuc, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari